מורא'דיגע נעמה

— פון קאטול מענדעס.
(שלוס)

— נישדערטרעכטיגסטע! דיין צוריקצי הונג האט כלומרש'ט געמאכט דעם איינ־ דרוק פון א מורא, וועלכע דו האסט ניט געפיהלט; די געשיקטקייט, מיט וועלכער דיין קערפער האט מיך אויסגעווייכט און דיין האנד מיט אבגעשטופט, האט אויף אן אונבעשטרייטבארען אופן געצייגט, אז דו ביזט פאלקאם בעקאנט מיט אלעס דעם, וואו דו האסט כלומר'שט געמאכט דעם אנשטאל ניט צו וויסען און אין דערזעל־ בער צייט זיך צו שרעקען דערפאר. כלומרש'ט א מלאך, האסטו דו ארויסגע־ צייגט דעם ווידערשטאנד פון א גאסען־ פרוי, וועלכע איז גראד ניט אין קיין לוס־ טיגער שטימונג. און פארוואס ווייל עס איז נויטיג געווען, אז די פערבלענדערע היץ פון מיין פעראלאנג זאל צוגעהמען ביי מיר די מעגליכקייט צו דערגעהן, אז דיין שעהמעדיגקייט איז שוין לאנג בייגעקר מען געווארען דורך דער דריסטקייט פון וואס פאר עס איז פויער ערגצוואו אין א היי־שייער, אז דער ערשטער זיעג. די פא־ דערונג און די האפנונג פון דעם לעיבענ־ דען נור וואס פערהייראטען מאן איז ניט געוואלטען געווארען פאר מיר!

— ס'איז א ליגען! א ליגען! — האט זי געשריען, איינגראבענדיג פאר פער־ צווייפלונג די פינגער־נעגעל אין דער הויט פון איהר שארבען. — אבער אויב דו האסט דאס געגלויבט אויף מיר, פארוואס האסט דו מיך ניט ארויסגעיאגט פון דיין בעט?

— אה, — האט ער געזאגט, — ד ביזט געווען אזוי שעהן!

און ער האט זי נאך אלץ ניט אבגע־ לאזט.

— די זאלסט אלעס וויסען, אלעס — האט ער ווייטער געזאגט, — הא, ווי בין איך זיך דאס נוקט אן דיר, דו שטאלצע ליינגערין! קיינמאל, קיינמאל, דו הערסט? קיינמאל האט זיך דיר ניט איינגעגעבען צו געווינען מיין גלויבען אין דיינע אומגע־ לומפערטע היפאקריטישע שטיק. דריי טעג נאך אונזער חתונה האט מיין בעס־ טער פריינד אונטער'ן טיש צוגעדריקט דיין פוס צווישען זיינע פיס, אין דער קאלטקייט פון דיין שמייכעל, אין דער גלייכגילטיגקייט פון דיינע ווערטער ביזט דו זיכער געווען אז איך בין גארנישט חושד, אז איך האב קיין שום אהנונג ניט פון דעם וואס קומט פאר. גארנישט, גאר־ שע פרוי! איך האב געוואוסט, אז ער האט געהאלטען דיין פוס צווישען זיינע פיס, איך האב זאגאר גענוי געכאפט דעם אויגענבליק, ווען ער האט, זיך כלומר'שט אנבויגענדיג אויפצוהויבען זיין סערוויעט קע פון אונטער'ן טיש, מיט א דרייסטער האנד געוואגט ארויפצושטעלען דיין פוס אויף זיינעם. דו האסט געלאכט, דו האסט בעטראכט די פערטעל הוהן אויף דיין טעלער; אבער איך האב געוואוסט, אז די היץ פון דעם פעראלאנג איז דיר ארויף פון קניע צום בויך, פון בויך צום הארץ און פון הארץ צו דיינע פייכטע ליפ־ פען. אלעס וואס דו האסט געפרובט און מיט ערפאלג געפרובט צו טהאן געגען מיין ליעבע, געגען מיין עהרע, האב איך אימער געוואוסט. ווען דו פלעגסט זומער־צייט כלומרש'ט פאהרען צו דיין מוטער קיין נאזשען, האב איך געוואוסט, אז דו ביזט ניט אהין געפאהרען, ווען דו פלעגסט כלומרש'ט געהן אין די מאגאזינען פון לאוווער, האב איך געוואוסט אז דו ביזט ניט אהין געגאנגען. ווען דו ביזט כלומרשט געגאנגען צו דיין שניידערין אדער אין א מארגען קאנצערט האב איך געוואוסט אז דו ביסט ניט אהין גע־ גאנגען. מיין גאט, דיינע ליגענס האבען אזוי נעשטאכען די אויגען, ארעמע פרוי! דאן, איין טאג — קענסט דו זיך דערמאהנען אן דעם? — גליקליך מיט דיינע געוועהנ־ ליכע כלומר'שטע זיעגע, האסט דו בע־ שלאסען מיר צו פעראורזאכען נאך א גרעסערע בעליידיגונג, ווי ביז דאן. צניעות'דיג און שעהן, ווי כלה־ווייז, ביזט דו צוגעקומען צו מיר און געזאגט, אז דו האסט געוויסענביסע צוליעב איינער פון מיינע צו ליידענשאפטליכע אומארמיגען, פון וועלכער דו האסט זיך ניט אויסגע־ דרעהט, און דו האסט דערום געוועלט נעהן אין א קירכע זיך מתודה זיין פאר'ן גלח, כדי צו קריגען א תשובה דערפאר. אבער אזוי ווי איך בין ניט געווען אבוועז זענד ביי דער זינד, דארף איך אויך ניט זיין אבוועזענד ביי דער תשובה, דו האסט אלזא געבעטען, איך זאל דיך בעגלייטען צו דער יוסטאף קירכע; דו האסט ניט פערלאנגט, איך זאל אריינגעהן איבעווייר ניג אין דער קירכע, ווייל דו ווייסט, אז איך בין ניט פרום, אבער איך זאל דיך אבווארטען אין אונזער קארעטע ביי דער קירכע. דו וועסט נאך דער ווידון צוריק־ קומען צו מיר אין דער קארעטע. „גוט.״ האב איך געזאגט. און איך האב דיך אב־ געווארט ביי דער יוסטאף קירכע, אויף דער זייט פון די „האללען״, און איך האב נאנץ גוט געוואוסט, אז די קירכע האט נאך אן ארויסגאנג אויף „ריע מאנ־ מארטר״ און אז ביי יענעם צווייטען ארויסגאנג ערוואר דיך מאסיע ד'ארזשע לעס אין א וואגען. און אז דו ביזט אין א שטונדע ארום צוריק אריינגעקומען צו מיר, מיט צושויבערטע האר און מיט א צו־ קארטשעט קליידעל — צושויבערט און צוקארטשעט דורך א סצענע וואס האט זיך אבגעשפיעלט דארט אין וואנען הינ־ טער אראבגעלאזטע פארהענגלעך, — האב איך קיין סעקונדע ניט איבערגעטראכט און בין כלומר'שט געווען איבערצייגט, אז די אינערליכע הייסע פרומקייט דיינע האט דאס דיר געבראכט אין דיעזען צושטאנד פון א גאסען־פרוי. פערשטעהט זיך, איך וואלט דיך געדארפט הונדערט מאל פער־ יאגען פון זיך. הונדערט מאל טויטען, אבער דאן וואלט איך דיך מערלארען, און ניט קוקענדיג דערויף וואס איך בין אויס־ געלאכט, בעשימפפט — אבער ניט גע־ נארט — געוואורען, האב איך דיך נאך אלץ געוואלט האבען ביי זיך. און ווייל עס איז מיר אונמעגליך געווען זיך פון דיר צו בע־ פרייען, האב איך דיך געלאזט אין דער איינבילדונג פון דיינע טריאומפירענדע ליגענס. נאר היינט, ווען דער טויט שטעהט מיר פאר די אויגען, היינט בין איך זיך אויף א מורא'דיגען אופן נוקם פאר דיינע פאלשקייטען, דערמיט וואס איך זאג דיר אויס, אז זיי זיינען געווען פוסט, אומזיסט, אז זיי האבען מיך ניט גענארט, אז איך האב בלויז אין מיינע איינענע אינטערעסען זיך געמאכט ניט ווי־ סענדיג און ניט זעהענדיג. אה, ארעמע פרוי! צו דיין שטראף זאלסט דו ענט־ טרישט ווערען אין דיין ערנידעריגטען שטאלץ — ווארום אלס פרוי לענגסט דו דאך מעהר ווערטה אויף דער גרויסקייט פון דיינע כיטרע קונץ־שטיק, איידער אויף די פריידען וואס זיי פערשאפען דיר — זיי וויסען, אז איך האב זיך איבער דיר איינפאך לוסטיג געמאכט.

דאָ האט זי א קריץ געטהאן מיט די צייהן; און ווילד, מיט'ן שוים פון האס און צארן אויף די ליפען, האט זי גע־ זאגט:

— ניין, ניין, דו ווייסט ניט אלצדינג! ניט אלעס האסט דו געטראפען אדער דער־ טאפט, פאראן איין זאך, וואס דו האסט ניט געוואוסט און וואס דו ווייסט נאך איצט ניט.

— ווילבע?

זי האט זיך אויפגעהויבען און מיט א גרויזאמער מינע געזאגט:

— אצונד הער דו וואס איך האב צו זאגען!

און נאכהער ווי זי האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און זיך איבערצייגט, אז טיהר און פענסטער זיינען פערשלאסען האט זי זיך אנגעבויגען צו זיין קאפ־קישען און שטיל, מיט א שעפטשענדען טאן גע־ זאגט:

— דו דענקסט און אויף דיין ראקטאר, דער טפוש, דענקט, אז דו שטארבסט פון א גע'ירש'ענטען לעבער־פעהלער. ניין, ניין, דו שטארבסט, ווייל . . .

— ווייל דו האסט מיך פערגיפטעט! איך ווייס עס! איך ווייס עס! — האט דער נוסח געבארעלט. — דו האסט מיך פערגיפטעט מיט טארספעניק, כדי צו הייר־ראטהען מיט מאסיע ד'ארזשעלעס, וועל־ כער איז דייבער ווי איך, וועמען דו וועסט פונקט אזוי אבנארען ווי מיר, און וועלכער וועט זיך אויף מאכען ווי ער זעהט עס ניט, ווייל ער האט דיך ליעב. יא, יא, פערגיפטעט. זינט דריי טעג האב איך זעהר גוט בעמערקט, ווי דו האסט געלוי־ ערט איבער מיין שלאף, כדי זיך צו קענען פער'נגב'ענען צו מיינע ראזאות. און אט דאָ פריהער, ווי דו ביזט נור ארויס און צימער, האסט ארייגגעטהאן א ווייר־ סען פראשיק אין מיין מארפין־טרונק, וואס זאל לינדערען מיינע לעצטע יסורים איך וואל טעם געקענט מעלדען דער פאלי־ ציי, אבער דערמיט וואלט איך גערייבט די עהרע פון די קינדער וועלכע האבען פון מיר געקריגען דעם נאמען — אויב ניט דאס לעבען! איך האב א געגינגערע נקמה, דערמיט וואס דו ווייסט, אז קיין איינס פון דיינע פערברעכענס איז פאר מיר ניט געבויעבען פערהויהט . . . .

ער איז ארייגגעפאלען אין א צושטאנד פון גסיסה און איז באלד נאכדעם גע־ שטארבען, אזוי צופריעדען ווי מען קען נור זיין אונטער אזעלכע אומשטענדען.

3.

שוין א יאהר צייט, אז זי איז אן אלמנה. זי איז טרויעריג, זאגט זיך אב פון יעדער צושטרייאונג און בלייבט פערזונקען אין א פערצווייפעלטער מרה שחורה. די אויגען בעוואונדערען אין איהר די אונאויפהער־ ליכע פערצווייפלונג פון דער געטרייער, איבערגעבענער פרוי; אנדערע, וועלכע זיינען אביסעל סקעפטישער, נעהמען אן, אז איהר מאן, דער רשע, האט אין דער לעצטער מינוט זי בערויבט פון דער געהאפ טער ירושה. אלע האבען א טעות. זי בעדייערט ניט דעם פערשטארבענעם, און זי האט געגירש'ענט א היבשען פערמעגען אויפ־ זיי לייד־ עס, אויב ס'איז איהר בע־ שערט נאך מעהר צו ליידען, גרויזאם, מורא'דיג צו ליידען, איז עס דערפאר, ווייל זי ווייסט, אז זי האט איהר פערשטארבענעם מאן קיינמאל ניט אב־ גענארט!

אויף מיין רייזע

— פון —

אב. גאלדבערג

מאלע וואס מענשען גיבען זיך ניט אב קיין חשבון. דער מענש טרעט אויף וואונדער און זעהט זיי ניט. אויף דאס נידרי־ גע גראז, בכיכול'ס שריפט אויף דער ערד, רעדט מיט קלארע דבורים וועגען וועלט־יואונדער. די הימלען דערצעהלען גאט'ס כבוד, ווייל דער פסאלמיסט. די הימלען דוקא. אבער צו מיז מען דען דעם קאפ צו די הימלען שטרעקען כדי פון דארט צו פערנעהמען זיין גרויסקייט? גערעכטער איז די שבח־ בעהויפטונג: פון אויף דער גאנצער וועלט איז זיין הערליכ־ קייט, זיין כבוד . . . נאר ווען דער מענש איז בלינד זעהט ער אויך ניט דעם גרעסטען וואונדער, שווייגט די ערד, איז שטום דער הימעל. וואונדער ווערט אבער ניט אויס וואונדער.

און נעהמט מען אויף דעם מח דעם פרק: „אידען אין אמעריקא״ איז דאס א נאנצע וואונדערקייט: גלות שפאניען און פארטוגאל און די עטנדעקונג פון אמעריקא. מיט א כיוון אדער אהן א כיוון, די ביידע פאסירונגען ווערען ווי א צווילינג געבארען פון דער מוטער געשיכטע אין איין צייט . . . קאלומ־ בוס, וועמענס אבשטאם עס איז געגליבען פארהוילען עד היום הזה, יא א איד, נישט א איד, סיי ווי סיי, א מין למד וואו'ניק, פערטיעפט זיך אין דער ביבעל און געפינט שטעלען וועגען א נייער וועלט וואס דארף ענטדעקט ווערען לעתיד לבוא און ער דערהערט אין זיין הארצען א שטימע: נעה און ענטדעק, דו ביזט דערצו ברופען. און ער בעגינט אן ענטדעקט . . .

און אויף איין אנדער וועלט־טהייל קומען פאר רעליגיעזע קאנווארלסיען, נאך הונדערטער יאהרען פון מקור־ דערווייטע־ רונג פאלען מענשען צו, ווי אין־דער זאמדיגער מדבר וואנד־ רענד, צו א פרישען קוואל וואסער — צו דער ביבעל. מענשען וועגען אונרוהיג, עס הויבט זיך אן א קאמף, וועלכער פיהרט צו אויסוואנדערונג. די נייע וועלט בעקומט דיר אויסוואנדערען עס הויבט זיך אן א פיבערישע טהעטיגקייט. פאלק נאך פאלק שיקט אהער זיינע מחנות. עס הויבט זיך אן א קולטור קאמפף, א פערמעסטעניש פון קרעפטען. עס בעגעגענט זיך בלוט מיט בלוט, עס ווערט אויפגעבויט א מין „מערת־המכפלה״, דער יסוד בלייבט אבער דער פרייהייט וואס די ערשטע גרויסע וואנ־ דערער האבען פון דער ביבעל אויסגעלערענט.

און יאהרען געהען אוועק, אויף הן וואסערן וואס זיינען פאר דער צייט אין אוקיינוס אנגעלאפען האבען דו שיפען, וואס האבען זיך אויף זיי געטראפען, געפיהרט זעהר וועניג קינדער פון דעם פאלק, צו גרויסען טהייל דער גורם פון דער ענטדע־ קונג פון דער נייער וועלט. נאר ערשט לעעטענס הויבט זיך אן א ו נ ז ע ר און שיין ד ר י י מיליאן, מיט איין קלאפ. ד ר י י מיליאן פרייע מענשען.

און איך פאהר אויף דעם צוג, פאהר פון א גרויסען אידר שען צענטער אין די שטאאטען צו אן אנדער אידישען צענטער אין קענעדע, אמעריקא אויף נוסח בריטאניא, רעדען וועגען ציוניזם, וועגען דער ענטגילטיגער גאולה, וועגען וועלכער בן האט גערעדט די נבואה, די זעלבע נבואה וואס האט בע־ גייסטערט קאלומבוס'ען און געפיהרט צו דער גרעסטער וועלט־ פאסירונג — א מאדנע חד־נדיא.

און נאך אמאל חזר'ט זיך מיר איבער די פראגע: איז עס דאס לעצטע רינגעלע אין דער קייט? שטעהען מיר אויף דער „אונמעגליך״ שטעה אויף, דו קאלומבוס, און זאג עדות וואס דו ביזט אויסגעשטאנען פון די „אונמעגליכסטען״, רוף זיך אפ, אמעריקא, ערשט נעכטען ביזט אויף דו געווען אונגמעג־ ליך, ביזט נאר איינגאנצען במציאות ניט געווען. האסט געלעבט בלויז אין א וועלט פון א מעשיענס פאנטאזיע און היינט ביזטו דער האפנונגס פלאץ פון מיליאנען און מיליאנען געפייניגטע מענשען־קינדער. שוויג אויף ניט, דו צוג, דערצעהל מיט דיין איינטאניגער שטימע וויפיעל געלעכטער־קוואליעס עס זיינען אויף דעם קאפ פון דיין ערפינדער איבערגעגאנגען, ער האט זיך אונטערגעטונקט אין יעדער קוואליע און דאך געטהאן דאס זיי־ נינע. און היינט ביזטו מ ק ר ב די ווייטע, ברייגנסט ברויט צו הונגעריגע און גליק צו פערשטויסענע, האסט געמאכט א סוף צו דער פארשעלונג וועגען דער ענדלאזער ערד. היינט קע־ גען מיר די הרי חושך אין מיר ווייסען וואו יענער זייט סמבטיון איז. די גאנצע וועלט איז יעצט דעם מענשען'ס שטוב און אל־ קער, וואו איז ער — איז די שטוב, וואו ער איז ניט — איז דער אלקער.

ווארום זשע איז קפיצת־הדרך, דערנעהנטערען די ווייטקייט יא מעגליך און מקבר זיין דעם קץ ניט? וואס עס איז געווען אונמעגליך — נעכטען, איז מעגליך — היינט . . .

ווייל איך ווייטער ציהען דעם מחשבה־פארדעם, קומט אריין א יונגער מאן, מזרע היהודים, זעצט זיך צו נעבען מיר, האקט מיר איבער און פערציהט א שמועס:

ריעל־ עסטייט איז געפאלען אין זיין שטאדט. אין צייט פון „בום״, האט ער מיטגעקלאפט מיט די טאצען, האט עס אבער אנגעהויבען געהען מיט דער פוטער אראפ, האט ער פער־ שנורעוועט די שיך און פאהרט אין קענעדע: משנה מקום . . . אבער וואס בין איך אזוי פערטראכט? און וואהין פאהרט א איד? וויל דער יונגער מאן וויסען.

— וואהין זאל מען פאהרען? וואס איז די נפקה־מינה דער וואס איז אין קענעדע פאהרט זוכען גליק אין די סטייטס און די פון די סטייטס פאהרען זוכען גליק אין קענעדע. פאר א אידען איז באלד דאס זעלבע וואהין מען פאהרט, דער עיקר איז דאס פאהרען, דאס לויפעניש. היינט האלטען מיר אמעריקא, ס'הייסט פעראייניגטע שטאאטען און קענעדע — אמעריקא איז אבער ברייט, ווארום איך ניט מעקסיקא? ס'איז קריעג איצט, וועט זיך עס בערוהיגען. ווארום ניט מאדוראס, סען דיעגא גוטאמאליע און די אנדערע לענדער, וואס זיינען אויסגערעכענט אין זאנגווילס בלויען בוך און וואס זיינען ניט אויסגערעכענט. היינט ווארום ניט יאפאן. טאקי ווארום ניט יאפאן יאפאן איז דאך א לאנד און אין נאנצען א תחום שבת פון אמעריקא. אריינגעפאהרען אין די פיליפינען־ אינזלען און פון דארט גלייך קיין יאפאן. איך פרעג ווארום ניט?

דער יונגערמאן קוקט מיך אן צומישט, שטאמעלט ארויס א פאר ווערטער: וואס טהוט א איד?

— וואס זאל איך טהאן? איך בין בעשעפטיגט אין א גרויסען „ריעל־עסטייט־סקיס״, עהרענוואורט, ווי איך בין א איד. עס האנדעלט זיך אבער ניט וועגען קויפען און פערקויפען, וועגען סחר־מכר, נור קויפען פאר זיך לצמיתות. יא, פאר זיך. גענומען האבען מיר זיך צו דעם ווייל מיר האבען אויסגעפונען אז אהן דעם „נעהט עס מיט דער פוטער אראפ״, אפילו וועז עס דוכט זיך, אז „מען קלאפט מיט די טאצען״. איהר פערשטעהט יא, יא, ווארום גלויבט איהר ניט? ווארום זיהט איהר מיט די אקסעל: ריעל־ עסטייט, ביי אייך איז דער „בום״ געפאלען, ביי אונז הויבט זיך ערשט אן דער „בום״. אין גיכען וועלען מיר קריגען נאנצע שטיקער באדען — ממש א נאנץ לאנד, איהר וועט זעהן.

פויזע.

(פארטזעצונג פאלגט.)

לופט פליהער אין דער מלחמה

די ראלע וואס זיי שפיעלען און די איבערקעהרעניש וואס זיי האבען אנ־ געמאכט אין דער קריעגס וויסע נשאפט.

פיעלע זאכען האבען אויף זיך געצויי־ גען די אויפמערקזאמקייט אין דער איצ־ טיגער מלחמה אין אייראפא. פון די אלע זאכען האבען די סובמארינס ארויסגע־ וויעזען צו זיין די אינטערעסאנטעסטע. אויך די גרויסע 42 סענטימעטערדיגע קא־ נאנען מיט וועלכע די דייטשען האבען ביז איצט צושמעטערט די שטארקסטע פעס טונגען זיינען פאר א צייט לאנג געווען אויף יעדענס צונג. אבער די אייראפליי־ גען זיינען אמוועניגסטען בעמערקט געוואר־ דען אין די בעשרייבונגען פון דער מלחמה און זיי זיינען כמעט ענצליך איגנאָרירט געווארען.

אבער די עראָפליינען זיינען דאך די אויגען פון דער ארטילעריע. די היינטיגע ארטילעריע, דאס הייסט, די קאנאנען שי־ סען זיינען אזוי ווייט אז מען וואלט דעם פלאץ ווי די שראפנעלען פאלען נישט גע־ קענט זעהן מיט'ן מענשליכען אויג. היינט פרעגט זיך ווי אזוי ווייסט מען דארט אהין צו שיסען און וועמען מען וועט דארט טרעפען, און אויב מען וועט דארט נאר טרעפען אין ריכטיגען ציעל.

דער ענטפער דארויף איז דער אייראָ־ פליין. דיעזע פליה מאשינען אויף דיא שלאכטפעלדער צעהלען אין די טויזענדער און דאס איז געווארען כמעט דער וויכ־ טיגסטער אינסטרומענט פון פיהרען א מלחמה, און מאנכע סטראטעגיקער ער־ פלעהרען זאגאר, אז די גרויסע מפלות וואס די רוסישע ארמעע האט געבאפט איז געווען צוליעב מאנעגעל, נישט אין שראפנעלען און קוילען, ווי מאנכע בע־ הויפטען, נאר אין איהר נישט גענוגענ־ דער צאהל פון לופט שיפען און גענוגע לופט פליהערס.

די אייראָפליינען ווערען כסדר בע־ נוצט אויף אויסצוגעפינען די ריכטיגע פאָזיציעס פון שונא און ווי שטארק דעם פאזיציעס זיינען, וויפיעל סאלדאטען ער האט דארט אוועקגעשטעלט און אויף וועל־ כע פאָזיציעס זיינען שוואכער בעפעס־ טיגט. דער לופט פליהער איז אויף געלע־ רענט אין אבסטעסען דעם קאנאָנוויען שטאנ־ ווישען זיין ארמעע און די פיינדליכע, און ער ברענגט צוריק צו די קאמאנדירען א מאפע אנגעצייגט נעגני ווי ווייט דער שונא איז שוגא'ס לאגער מיילען אוועק אונטער די ערשטע פראנט ליניען.

געשטיצט אויף דיעזע אינפארמאציאָ־ נען עפענען דערנאך די קאנאנען זייערע פייער־שפייענדע מיילער און שיטען מיט זייערע גרויסע שראפנעלען און טרעפען אין ציעל. דער אייראָפליין שוועבט ארום אין דער זעלבער צייט איבער דעם שונא'ס פאזיציעס און שטודירט דעם עפעקט פון דער באמבארדירונג.

איהר קענט אייך משער זיין, אז א לופט פליהער קען נישט זיין קיין גראבער יונג און מוז פערשטעהן אן עסק. ער מוז זיין מעהר ווענינער געבילדעט און פער־ שטעהן אויף זיינע ביזנעס וואס מען ניט איהם איבער אויף דורכצופיהרען. דארי־ בער איז צו גלויבען אז רוסלאנד האט ניט געהאט גענוג גוטע עראָפליינען און אודאי וועניג געלערענטע לופט פליהער וואס זאָ־ לען קענען זייער איפגאנבע ריכטיג, און דער סוף איז געווען די ריעזיגע רוסישע ארמעע אין לאגע פון דרע גרעסטער ארמעע אין דער וועלט.

דיעזען סך הכל נעהמען מיר ארויס פון דיא בעריכטען וואס דער עראָ־פלאָב (לופט פליהערס פערבאנד) פון אמעריקא האט בעקומען פון אייראָפא. דיא בעריכ־ טען ענטהאלטען פאקטען וואס בעווייזען גענוי, ווי אזוי עס איז מעגליך געווען פאר דער עסטרייכיש דייטשער ארמעע ביי־צוקומען די ריעזיגע רוסישע ארמעע וואס איז ייען פיעל מאל גרעסער אין צאהל ווי די ערשטע. דער סוד פון דער עסטרייכיש דייטשער ארמעע ליגט אין איהר גוט ארגאנזירטער לופט פלאטע און די גוט געשוהלטע לופט פליהערס.

הערני וואורהויז, דער פארזיצענדער פון די לופט פליהער קלובען און אילי־ נאיז און פאלעסטינא און טשערמאן פון די אמעריקאן סאסייעטי אף ערא־ נאטיק אינזשינערס גיט איבער פאלגענ־ דע געזאמעלטע פאקטען וועגען דעם נצחון פון די דייטשען גענען דער רוסי־ שער ארמעע.

1) די רוסישע קאמאנדירען האבען נישט פערשטאנען דיא וויכטיגקייט פון עראָפלאנען אין דער מלחמה און זיי האָ־ בען זיך מיט זיי נישט בענוצט וויפיעל מען האט בעדארפט, און אויך נישט גע־ שטערט די דייטשע לופט פליהערס צו נעהמען פאטאָגראפיעס פון די רוסישע קרעפטען.

2) די רוסישע קאמאנדירען האבען נישט געענדערט זייערע פאָזיציעס, נאָכ־ דעם ווי די דייטשע האבען שוין זיך גוט בעקאנט מיט זיי פון דער לופט.

3) די קליינע צאהל פון רוסישע לופט פליהערס און זייער נישט גענוגמען ערנסט און זיך געשלאגען געשמאק אין די בעפעסטיגטע נאָרעס.

דער דייטשער גענעראל שטאב, האט אלזא געהאט פערהעלטניסמעסיג א גאנץ לייכטע ארבייט, ווייל זיי האבען דאָך געקענט די רוסישע ליניע מיט אלע איינ־ צעלהייטען, און ווען דער ערשטער מאי איז געקומען איז די רוסישע ליניע צור שפרונגען געווארען אויף פיצלאך. הונ־ דערטער טויזענדער פון זיי זיינען אריינ־ געפאלען אין פלען, נאך אמאל אזוי פיעל זיינען אויסגעהרגען און געקאלייטשעט געווארען און מיט דער איבערבלייבענ־ ישער אומגעקומענער אין דער אויפמערקזאמקייט אין דער איצ־ טיגער מלחמה אין אייראפא. פון די אלע זאכען האבען די סובמארינס ארויסגע־ וויעזען צו זיין די אינטערעסאנטעסטע. אויך די גרויסע 42 סענטימעטערדיגע קא־ נאנען מיט וועלכע די דייטשען האבען ביז איצט צושמעטערט די שטארקסטע פעס טונגען זיינען פאר א צייט לאנג געווען אויף יעדענס צונג. אבער די אייראָפליי־ גען זיינען אמוועניגסטען בעמערקט געוואר־ דען אין די בעשרייבונגען פון דער מלחמה און זיי זיינען כמעט ענצליך איגנאָרירט געווארען.

אבער די עראָפליינען זיינען דאך די אויגען פון דער ארטילעריע. די היינטיגע ארטילעריע, דאס הייסט, די קאנאנען שי־ סען זיינען אזוי ווייט אז מען וואלט דעם פלאץ ווי די שראפנעלען פאלען נישט גע־ קענט זעהן מיט'ן מענשליכען אויג. היינט פרעגט זיך ווי אזוי ווייסט מען דארט אהין צו שיסען און וועמען מען דארט טרעפען, און אויב מען וועט דארט נאר טרעפען אין ריכטיגען ציעל.

דער ענטפער דארויף איז דער אייראָ־ פליין. דיעזע פליה מאשינען אויף דיא שלאכטפעלדער צעהלען אין די טויזענדער און דאס איז געווארען כמעט דער וויכ־ טיגסטער אינסטרומענט פון פיהרען א מלחמה, און מאנכע סטראטעגיקער ער־ פלעהרען זאגאר, אז די גרויסע מפלות וואס די רוסישע ארמעע האט געבאפט איז געווען צוליעב מאנעגעל, נישט אין שראפנעלען און קוילען, ווי מאנכע בע־ הויפטען, נאר אין איהר נישט גענוגענ־ דער צאהל פון לופט שיפען און גענוגע לופט פליהערס.

די אייראָפליינען ווערען כסדר בע־ נוצט אויף אויסצוגעפינען די ריכטיגע פאָזיציעס פון שונא און ווי שטארק דעם פאזיציעס זיינען, וויפיעל סאלדאטען ער האט דארט אוועקגעשטעלט און אויף וועל־ כע פאָזיציעס זיינען שוואכער בעפעס־ טיגט. דער לופט פליהער איז אויף געלע־ רענט אין אבסטעסען דעם קאנאָנוויען שטאנ־ ווישען זיין ארמעע און די פיינדליכע, און ער ברענגט צוריק צו די קאמאנדירען א מאפע אנגעצייגט נעגני ווי ווייט דער שונא איז שוגא'ס לאגער מיילען אוועק אונטער די ערשטע פראנט ליניען.

געשטיצט אויף דיעזע אינפארמאציאָ־ נען עפענען דערנאך די קאנאנען זייערע פייער־שפייענדע מיילער און שיטען מיט זייערע גרויסע שראפנעלען און טרעפען אין ציעל. דער אייראָפליין שוועבט ארום אין דער זעלבער צייט איבער דעם שונא'ס פאזיציעס און שטודירט דעם עפעקט פון דער באמבארדירונג.

איהר קענט אייך משער זיין, אז א לופט פליהער קען נישט זיין קיין גראבער יונג און מוז פערשטעהן אן עסק. ער מוז זיין מעהר ווענינער געבילדעט און פער־ שטעהן אויף זיינע ביזנעס וואס מען ניט איהם איבער אויף דורכצופיהרען. דארי־ בער איז צו גלויבען אז רוסלאנד האט ניט געהאט גענוג גוטע עראָפליינען און אודאי וועניג געלערענטע לופט פליהער וואס זאָ־ לען קענען זייער איפגאנבע ריכטיג, און דער סוף איז געווען די ריעזיגע ניעדער־ לאגע פון דרע גרעסטער ארמעע אין דער וועלט.

דיעזען סך הכל נעהמען מיר ארויס פון דיא בעריכטען וואס דער עראָ־פלאָב (לופט פליהערס פערבאנד) פון אמעריקא האט בעקומען פון אייראָפא. דיא בעריכ־ טען ענטהאלטען פאקטען וואס בעווייזען גענוי, ווי אזוי עס איז מעגליך געווען פאר דער עסטרייכיש דייטשער ארמעע ביי־צוקומען די ריעזיגע רוסישע ארמעע וואס איז ייען פיעל מאל גרעסער אין צאהל ווי די ערשטע. דער סוד פון דער עסטרייכיש דייטשער ארמעע ליגט אין איהר גוט ארגאנזירטער לופט פלאטע און די גוט געשוהלטע לופט פליהערס.

הערני וואורהויז, דער פארזיצענדער פון די לופט פליהער קלובען און אילי־ נאיז און פאלעסטינא און טשערמאן פון די אמעריקאן סאסייעטי אף ערא־ נאטיק אינזשינערס גיט איבער פאלגענ־ דע געזאמעלטע פאקטען וועגען דעם נצחון פון די דייטשען גענען דער רוסי־ שער ארמעע.

1) די רוסישע קאמאנדירען האבען נישט פערשטאנען דיא וויכטיגקייט פון עראָפלאנען אין דער מלחמה און זיי האָ־ בען זיך מיט זיי נישט בענוצט וויפיעל מען האט בעדארפט, און אויך נישט גע־ שטערט די דייטשע לופט פליהערס צו נעהמען פאטאָגראפיעס פון די רוסישע קרעפטען.

2) די רוסישע קאמאנדירען האבען נישט געענדערט זייערע פאָזיציעס, נאָכ־ דעם ווי די דייטשע האבען שוין זיך גוט בעקאנט מיט זיי פון דער לופט.

3) די קליינע צאהל פון רוסישע לופט פליהערס און זייער נישט גענוגמען ערנסט און זיך געשלאגען געשמאק אין די בעפעסטיגטע נאָרעס.

דער דייטשער גענעראל שטאב, האט אלזא געהאט פערהעלטניסמעסיג א גאנץ לייכטע ארבייט, ווייל זיי האבען דאָך געקענט די רוסישע ליניע מיט אלע איינ־ צעלהייטען, און ווען דער ערשטער מאי איז געקומען איז די רוסישע ליניע צור שפרונגען געווארען אויף פיצלאך. הונ־ דערטער טויזענדער פון זיי זיינען אריינ־ געפאלען אין פלען, נאך אמאל אזוי פיעל זיינען אויסגעהרגען און געקאלייטשעט געווארען און מיט דער איבערבלייבענ־ ישער אומגעקומענער אין דער אויפמערקזאמקייט אין דער איצ־ טיגער מלחמה אין אייראפא. פון די אלע זאכען האבען די סובמארינס ארויסגע־ וויעזען צו זיין די אינטערעסאנטעסטע. אויך די גרויסע 42 סענטימעטערדיגע קא־ נאנען מיט וועלכע די דייטשען האבען ביז איצט צושמעטערט די שטארקסטע פעס טונגען זיינען פאר א צייט לאנג געווען אויף יעדענס צונג. אבער די אייראָפליי־ גען זיינען אמוועניגסטען בעמערקט געוואר־ דען אין די בעשרייבונגען פון דער מלחמה און זיי זיינען כמעט ענצליך איגנאָרירט געווארען.

אבער די עראָפליינען זיינען דאך די אויגען פון דער ארטילעריע. די היינטיגע ארטילעריע, דאס הייסט, די קאנאנען שי־ סען זיינען אזוי ווייט אז מען וואלט דעם פלאץ ווי די שראפנעלען פאלען נישט גע־ קענט זעהן מיט'ן מענשליכען אויג. היינט פרעגט זיך ווי אזוי ווייסט מען דארט אהין צו שיסען און וועמען מען דארט טרעפען, און אויב מען וועט דארט נאר טרעפען אין ריכטיגען ציעל.

דער ענטפער דארויף איז דער אייראָ־ פליין. דיעזע פליה מאשינען אויף דיא שלאכטפעלדער צעהלען אין די טויזענדער און דאס איז געווארען כמעט דער וויכ־ טיגסטער אינסטרומענט פון פיהרען א מלחמה, און מאנכע סטראטעגיקער ער־ פלעהרען זאגאר, אז די גרויסע מפלות וואס די רוסישע ארמעע האט געבאפט איז געווען צוליעב מאנעגעל, נישט אין שראפנעלען און קוילען, ווי מאנכע בע־ הויפטען, נאר אין איהר נישט גענוגענ־ דער צאהל פון לופט שיפען און גענוגע לופט פליהערס.

די אייראָפליינען ווערען כסדר בע־ נוצט אויף אויסצוגעפינען די ריכטיגע פאָזיציעס פון שונא און ווי שטארק דעם פאזיציעס זיינען, וויפיעל סאלדאטען ער האט דארט אוועקגעשטעלט און אויף וועל־ כע פאָזיציעס זיינען שוואכער בעפעס־ טיגט. דער לופט פליהער איז אויף געלע־ רענט אין אבסטעסען דעם קאנאָנוויען שטאנ־ ווישען זיין ארמעע און די פיינדליכע, און ער ברענגט צוריק צו די קאמאנדירען א מאפע אנגעצייגט נעגני ווי ווייט דער שונא איז שוגא'ס לאגער מיילען אוועק אונטער די ערשטע פראנט ליניען.

געשטיצט אויף דיעזע אינפארמאציאָ־ נען עפענען דערנאך די קאנאנען זייערע פייער־שפייענדע מיילער און שיטען מיט זייערע גרויסע שראפנעלען און טרעפען אין ציעל. דער אייראָפליין שוועבט ארום אין דער זעלבער צייט איבער דעם שונא'ס פאזיציעס און שטודירט דעם עפעקט פון דער באמבארדירונג.

איהר קענט אייך משער זיין, אז א לופט פליהער קען נישט זיין קיין גראבער יונג און מוז פערשטעהן אן עסק. ער מוז זיין מעהר ווענינער געבילדעט און פער־ שטעהן אויף זיינע ביזנעס וואס מען ניט איהם איבער אויף דורכצופיהרען. דארי־ בער איז צו גלויבען אז רוסלאנד האט ניט געהאט גענוג גוטע עראָפליינען און אודאי וועניג געלערענטע לופט פליהער וואס זאָ־ לען קענען זייער איפגאנבע ריכטיג, און דער סוף איז געווען די ריעזיגע